

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Skawinie
z dnia

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina
na rok 2025**

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I	4
I.1. Podstawy Prawne Programu	4
I.2. Uzależnienia	5
I.3. Diagnoza problemów uzależnień w Gminie Skawinie	9
I.3.1. Dorośli mieszkańcy Gminy Skawina	11
I.3.2. Młodzież i uczniowie Placówek Oświatowych z terenu Gminy Skawina.	13
I.3.3. Skutki prawne, zdrowotne i społeczne związane z używaniem alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.	16
I.3.4. Dane Centrum Usług Społecznych za rok 2023 r.	18
I.4 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminy Skawina	21
I.5. Zasoby instytucjonalne i realizatorzy Gminnego Programu	23
Rozdział II	25
II.1. Cele Gminnego Programu	25
II.2 Cele szczegółowe:	25
II.3. Zadania i działania Gminnego Programu	26
II.4. Zadania realizujące cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025	39
Rozdział III	41
III.1. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu	41
III.2. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu	43

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2025 zwany dalej „Programem” określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Priorytetowe kierunki działań Gminnego i Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oparte są o zadania własne gminy, wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151), ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r. poz.1939), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024 poz.424)

Program został opracowany także zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, jako podstawowego dokumentu polityki zdrowia publicznego, którego celem strategicznym jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie nierówności w zdrowiu. Narodowy Program Zdrowia wyróżnia profilaktykę uzależnień, w tym przeciwdziałanie uzależnieniom: od tytoniu, alkoholu, narkotyków.

Program łączy różne działania profilaktyczne z obszaru problematyki uzależnień. Obejmuje profilaktykę w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, profilaktykę w zakresie uzależnień behawioralnych, oraz wybrane obszary związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Wszystkie zadania ujęte w Programie odpowiadają na problemy społeczne i dostosowane są do potrzeb lokalnych. Zaplanowane i podejmowane inicjatywy obejmują wszystkich mieszkańców Gminy Skawina bez względu na wiek, płeć czy status społeczny.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii został opracowany w oparciu o „Diagnozę Problemów Uzależnień Gminy Skawina” z 2022 r. a także wypracowane opinie, wnioski podczas pracy różnych instytucji oraz organizacji w środowisku lokalnym a także informacje uzyskane z m.in. Komisariatu Policji w Skawinie, Sądu Rejonowego w Wieliczce, Straży Miejskiej w Skawinie czy Pogotowia Ratunkowego w Skawinie.

Gminny Program stanowi część Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata 2021-2030 oraz uwzględnia rekomendacje dotyczące realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Gminny Program jest realizowany przez Centrum Usług Społecznych w Skawinie, co określają przepisy o pomocy społecznej.

Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy i mieszkanki Gminy Skawina – dzieci, młodzież, dorośli, w tym seniorzy. Gminny Program zwraca uwagę na problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków, i innych substancji psychoaktywnych a także na problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi oraz problemy rodzin uwikłanych w przemoc.

Rozdział I

I.1. Podstawy Prawne Programu

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są m.in. następujące ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024 poz. 424).
4. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2024 r. poz. 1283).
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1608).
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2024 r. poz. 917).
7. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1718).
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491).
9. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799).
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642).

I.2. Uzależnienia

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym lub większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi.

Uzależnienie - to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Jest to zespół określonych objawów i zachowań, wywołanych nieodpartym pragnieniem przyjmowania substancji psychoaktywnych (głód psychiczny). Uzależnienie może rozwijać się w wyniku używania substancji psychoaktywnych. Jest przekroczeniem bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Tę granicę przekracza się tylko raz, ale bezpowrotnie. Uzależniony nawet gdy nie przyjmuje substancji psychoaktywnych, to do końca życia pozostaje osobą uzależnioną. Jest przewlekłą chorobą centralnego układu nerwowego, która charakteryzuje się okresami remisji (abstynencji) i nawrotów.

Alkoholizm został uznany przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za problem medyczny w 1951 roku. Uzależnienie od alkoholu (zespół uzależnienia, zależność alkoholowa, F10.2), figuruje od 1978 roku w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów (ICD-9), jako zespół objawów somatycznych oraz zaburzeń zachowania i funkcji poznawczych, w których picie alkoholu staje się dominujące nad innymi, poprzednio ważniejszymi zachowaniami.

Nałóg jest chorobą somatyczną, której konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione ale również ich rodziny.

Coraz częściej problemy z alkoholem mają osoby wykształcone, majątne, przedstawiciele elit. Kolejnym problemem jest fakt, że coraz więcej kobiet sięga po alkohol. Polki sięgają po alkohol „bo lubią”, z powodu zmartwień, stosują alkohol jako reduktor lęku. Także młodzież z zamożnych rodzin coraz więcej pije alkohol, konsumpcje utożsamia z dobrą zabawą, chcą aby życie było wesołe, chcą chociaż na chwilę zapomnieć o swoich problemach.

Polskie prawo definiuje:

- **stan po użyciu alkoholu**, gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi od 0,2 do 0,5 promila (lub rejestruje się obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie od 0,1 mg do 0,25 mg w 1 dm³),
- **stan nietrzeźwości**, gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi powyżej 0,5 promila (lub rejestruje się obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie powyżej 0,25 mg w 1 dm³)¹.

¹ Źródło: Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r art. 46.2.

Uzależnienie nie jest jedynym problemem, jakie może spowodować używanie substancji psychoaktywnych. To również szereg problemów psychicznych i fizycznych, społecznych i gospodarczych. Dlatego istotne jest, aby odpowiednio szybko reagować na zjawiska ocenione jako szkodliwe i niepożądane.

Jednym z wielu działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z uzależnieniami jest profilaktyka.

Termin „Profilaktyka” rozumiany jest jako „działanie i środki stosowane w celu zapobiegania chorobom. Ogólnie: stosowanie różnych środków zapobiegawczych w celu niedopuszczenia do wypadków, uszkodzeń, katastrof itp.”²

Profilaktyka oznacza odpowiednie działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się i/lub rozwojowi danego zjawiska w konkretnej społeczności. Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki oraz grupy społeczne mające na celu ograniczenie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym, zanim one wystąpią.

Obecnie stosowane poziomy profilaktyki:

1. **Profilaktyka uniwersalna** - ukierunkowana na całe populacje. Są to działania profilaktyczne, adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z użytkowaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. **Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźnienia inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.**
2. **Profilaktyka selektywna** - ukierunkowana na jednostki, grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowaną biologicznie są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. **Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.**

² „Mały Słownik Języka Polskiego”, 1997, Elżbieta Sobol, Wydawnictwo naukowe PWN

- 3. Profilaktyka wskazująca** - ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych. **Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami, niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych** (np. działania edukacyjne i prawne, zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnionych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

Inna definicja przedstawia profilaktykę uzależnień również jak zmniejszenie strat związanych z używaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznawać osoby używające substancji psychoaktywnych.³

Ważnym elementem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są działania nakierowane na uzależnienia behawioralne. Uzależnienia behawioralne to grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Co skutkuje błędnym kołem i prowadzi do uzależnienia.

Najczęstszymi uzależnieniami behawioralnymi są: zakupoholizm, hazard, kompulsywne objadanie się, uzależnienia od seksu, pornografia, siecioholizm, uzależnienia od komputera i gier komputerowych, fonoholizm - uzależnienie od telefonu i wiele innych. Uzależnienie od danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnątrz przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki.

Uchwały Rady Miasta i Gminy Skawina

Na poziomie lokalnym rada gminy podejmuje uchwały w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu poprzez: limitowanie zezwoleń na sprzedaż (detal) i podawanie (gastronomia), określa zasady usytuowania miejsc sprzedaży, oraz może wprowadzić ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Na organach administracji samorządowej spoczywa obowiązek do podejmowania takich działań, które powinny zmierzać do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych. Zmniejszenie dostępności fizycznej alkoholu jest jednym z trzech najważniejszych postulatów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w zakresie ograniczenia

³ Źródło: Strona internetowa Poradni Narkotykowej: www.narkomania.org.pl

problemów powodowanych przez picie alkoholu. Dwa pozostałe to podniesienie cen alkoholu i wprowadzenie zakazów i ograniczeń w sprawie reklamy alkoholu.

Rada Miejska w Skawinie podjęła Uchwałę Nr LXVI/976/24 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skawina.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi:

- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi:

- 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo;
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Kształtując lokalną politykę wobec alkoholu, Radni Rady Miejskiej w Skawinie w dniu 29 sierpnia 2018 r. **Uchwałą Nr XLVI/622/18 Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawina miejsc sprzedaży, podawania napojów alkoholowych**, wskazali iż punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal), za wyjątkiem napojów o zawartości alkoholu do 4,5% oraz piwa, nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od obiektów chronionych (przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno - wychowawczych, poradni psychologiczno - pedagogicznych oraz innych placówek oświatowo - wychowawczych). Sposób mierzenia odległości został określony w cyt. wyżej uchwale.

Uchwałą Nr XLVI/621/18 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2018 r. wprowadzono na terenie Miasta i Gminy Skawina ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży tj. między godziną 22.00 a 5.00.

I.3. Diagnoza problemów uzależnień w Gminie Skawinie

W 2022 r. została przeprowadzona „Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina”. Głównym celem niniejszego dokumentu było opracowanie pogłębionej diagnozy społecznej służącej identyfikacji potrzeb oraz obszaru wymagającego wsparcia znajdującego się na terenie gminy.

„Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina” pokazuje iż wśród dorosłych mieszkańców gminy Skawina przynajmniej raz w życiu paliło marihuanę lub haszysz 14% badanych. W ciągu roku poprzedzającego badanie, marihuanę lub haszysz paliło 7% ankietowanych, a jedna osoba paliła więcej niż 20 razy. W ciągu ostatnich 30 dni, 10 osób zapaliło marihuanę lub haszysz. Z osób, które podały wiek palenia marihuany lub haszyszu, 12% paliła ją mając 18 lat lub więcej.

Do zażywania amfetaminy w ciągu życia przyznało się 4% ankietowanych (łącznie 13 respondentów), z czego jedna osoba miała z nią styczność 40 razy i więcej. W ciągu ostatniego roku do zażywania amfetaminy przyznały się dwie osoby, a ciągu ostatnich 30 dni nikt tego nie robił. Wszyscy respondenci biorący udział w badaniu, którzy mieli styczność z amfetaminą zażyli ją po ukończeniu pełnoletności⁴.

Do zażywania ekstazy w ciągu życia przyznało się 2% ankietowanych (9 osób) z czego jedna osoba zrobiła to 3-5 razy. Przed upływem 12 miesięcy jedna osoba miała styczność (3-5 razy), tak jak w ciągu ostatnich 30 dni nikt (1-2 razy). Wszyscy respondenci biorący udział w badaniu, którzy mieli styczność z ekstazą zażyli ją po ukończeniu pełnoletności⁵.

Wśród badanej społeczności 5 osób przyznało się do zażycia LSD, grzybów halucynogennych (12 osób) oraz kokainy (3 osoby). W ciągu ostatnich 12 miesięcy 2 osoby zażyła LSD, 3 osoby grzyby halucynogenne, a 1 osoba – kokainę⁶.

Z 59 osób, które próbowały narkotyków, najczęściej robiły to na wakacjach (28 osób). Rzadziej było to u siebie w domu bądź u kolegi (16 osób)⁷.

Coraz większym problemem w polskim społeczeństwie jest dostęp do leków w aptece. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywiera wpływ na układ nerwowy i jeśli są stosowane niezgodnie z przeznaczeniem mogą wywołać efekty odurzające. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych (w Polsce sprzedaż leków roślinie).

Z terenu Gminy Skawina zgodnie z „Diagnozą Problemów Uzależnień Gminy Skawina” w ciągu całego życia do zażywania leków uspokajających lub nasennych bez zalecenia lekarza przyznało się 10% ankietowanych, z czego 3% zrobiło to od 1 do 2 razy, a kolejne

⁴ Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina, Październik 2022 str. 61

⁵ ibid. str.62

⁶ ibid. str. 62

⁷ ibid. str. 63

3% - powyżej 20 razy. W ciągu ostatnich 12 miesięcy ten procent się zmniejsza, chociaż niezmiennie 3% zażyło leki od 1 do 2 razy. Wśród badanych dwie osoby zażywały dopalacze 1-2 razy. W ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz 30 dni taka sytuacja nie miała. Tylko 3% pamięta wiek pierwszego spożycia środków uspokajających bądź nasennych i było to 18 lat lub więcej.

Z przeprowadzonych badań w „Diagnozie Problemów Uzależnień w Gminie Skawina” wynika iż ogromnym problemem jest uzależnienie od komputera, gier oraz fonoholizm. Uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych najczęściej korzystają z komputera w celu kontaktu ze znajomymi, słuchania muzyki, oglądania filmów oraz przeglądania mediów społecznościowych. Młodszy uczniowie najczęściej (40%) spędzają od 1 do 3 godzin na korzystaniu z komputera, rzadziej jest to od 3 do 6 godzin (28%). Inaczej jest w przypadku starszych uczniów – więcej osób spędza od 3 do 6 godzin (30%) niż od 1 do 3 godzin (29%).

Uczniów szkoły ponadpodstawowej częściej dotyka problem spadku efektywności nauki bądź pracy w wyniku zbyt długiego przebywania w sieci (33%). Ponad 1/3 nie śpi późno w nocy, bo surfuje po Internecie (37%). Młodszym uczniom (31%) natomiast jest często zarzucane zbyt długie spędzanie czasu w sieci. Aż 26% próbuje bezskutecznie ograniczyć czas w sieci⁸.

W opinii respondentów głównymi sytuacjami, które mają wpływ na uzależnienie od komputera bądź Internetu, są zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (59%), zerwanie kontaktów z otoczeniem (57%) oraz pogorszenie lub zerwanie relacji rodzinnych (55%)⁹.

Jeśli chodzi o fonoholizm to badania wykazały, że młodszy uczniowie najczęściej (33%) korzystają z telefonu od 1 do 3 godzin. Starsi uczniowie korzystają z telefonu dłużej od 3 do 6 godzin (32%). Według deklaracji uczniów szkoły podstawowej, telefon najczęściej wykorzystują dla zabicia czasu/z nudów (72%) oraz do rozmawiania (80%). Najrzadziej używają telefonu w celu ćwiczeń (26%) oraz ściągania danych do lekcji (30%). Dla starszych uczniów telefon służy głównie do rozmawiania (70%), smsowania (68%) oraz zabicia czasu (67%). Tak jak w przypadku szkoły podstawowej, najmniejszą popularnością cieszą się ćwiczenia (31%)¹⁰.

Zdecydowana większość uczniów szkoły podstawowej (74%) oraz szkoły ponadpodstawowej (71%) nie przejmują się (nie robi to na mnie wrażenia) w sytuacji, gdy nauczyciele bądź rodzice domagają się oddania telefonu.¹¹

⁸ Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina, str. 80

⁹ Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina, str. 67

¹⁰ ibid. str. 84

¹¹ ibid. str. 84

I.3.1. Dorośli mieszkańcy Gminy Skawina

Jak wynika z wniosków i rekomendacji „Diagnozy Problemów Uzależnień Gminy Skawina”:

1. Wśród problemów społecznych, które zdaniem dorosłych mieszkańców gminy Skawina występują na tym terenie, dwa są szczególnie widoczne i dotyczą: poziom opieki zdrowotnej (28%) oraz dostępność do przedszkoli (20%) – odpowiedzi bardzo źle i źle. Szczególnie pierwszy problem niewątpliwie spowodowany był sytuacją epidemiczną w kraju – COVID19 dotknął największą liczbę badanych respondentów.
2. Pośród 3 najważniejszych problemów społecznych, które zdaniem ankietowanych występują na terenie gminy Skawina, najbardziej wyróżniającymi się odpowiedziami były słaby dostęp do opieki zdrowotnej (40%), alkoholizm (20%) oraz ubóstwo (18%). Warto zaznaczyć, że aż 40% badanych nie dostrzega w gminie żadnych problemów.
3. Świadkiem stosowania przemocy w rodzinie było 22% ankietowanych. Należy zaznaczyć, że w roku 2021 na terenie gminy Skawina przeprowadzono diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie. Ponadto aktualnie (tj. październik 2022 r.) na terenie gminy Skawina przeprowadzana jest „Pogłębiona diagnoza zjawiska przemocy w gminie Skawina”. Ich wyniki szczegółowo obrazują problemy związane z przemocą w rodzinie oraz przemocą rówieśniczą, oraz wyznaczają kierunki i rekomendacje do działań w omawianym obszarze i ujęte będą w odrębnym dokumencie.
4. Najliczniejsza grupa badanych (48%) twierdzi, że napoje alkoholowe powinny być traktowane tak, jak wszystkie inne towary i nie powinny podlegać żadnym ograniczeniom. Przeciwnie zdanie ma 39 % badanych, którzy uważają, że napoje alkoholowe nie powinny być traktowane jak inne towary i powinny podlegać ograniczeniom.
5. Według 34% respondentów na terenie gminy można kupić alkohol z nielegalnego źródła. Opinii tej nie podziela 2% badanych. Należy zwrócić uwagę na bardzo wysoki odsetek osób, które nie potrafiły jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (64%).
6. Ankietowani (59%) nie widzą również potrzeby w zwiększaniu bądź zmniejszaniu liczby punktów sprzedaży alkoholu. 27% ma trudności z wyrażaniem opinii dot. liczby punktów sprzedaży na terenie gminy. 121
7. Respondenci (65%) twierdzą, że uzasadnione było wprowadzenie na terenie gminy Skawina ograniczeń w nocnej sprzedaży alkoholu, co również było podkreślone podczas wywiadów z ekspertami.
8. Wśród dorosłych mieszkańców gminy biorących udział w badaniu występuje duży odsetek osób, które deklarowały spożywanie jakiegokolwiek alkoholu podczas całego swojego życia. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem zdecydowanie najpopularniejszym alkoholem było piwo (53%).
9. Zdaniem 66% respondentów motywem sięgania po alkohol mogą być uroczystości (66%), ucieczka od problemów (58%) oraz poczucie odprężenia (57%).
10. Dla badanych najczęstszą okazją spożycia alkoholu były spotkania ze znajomymi (73%) oraz spotkania rodzinne (73%).

11. Mieszkańcy w 78% nie kierowali pod wpływem alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej. Warto zaznaczyć, że kolejne 17% nie ma prawa jazdy. Tylko 2% osób deklaruje jazdę po alkoholu bądź innej substancji, a 3% odmawia odpowiedzi na to pytanie.
12. Według 72% mieszkańców uważa, że spożycie nawet niewielkiej ilości alkoholu, może mieć negatywny wpływ na przebieg ciąży oraz zdrowie dzieci.
13. Wśród dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu 14% respondentów paliło marihuanę lub haszysz przynajmniej raz w życiu, z czego 8% badanych zrobiło to 1-2 razy – używanie incydentalne. W przypadku amfetaminy 4% sięgnęło po nią przynajmniej raz w życiu. Zażywanie innych narkotyków zadeklarowało 3% badanych, wśród nich były LSD, grzyby halucynogenne, kokaina oraz ecstazy.
14. Zdobycie marihuany/haszyszu jak i amfetaminy jest dla większości niemożliwe do zrealizowania. Tylko 1% osób uznaje to za bardzo łatwe.
15. Wśród dorosłych mieszkańców gminy Skawina, dwie osoby biorące udział w badaniu zadeklarowały zażywanie dopalaczy.
16. Z deklaracji ankietowanych wynika, iż najpopularniejszą formą spędzania czasu wolnego jest (deklaracja bardzo często i często): o korzystanie z komputera, tabletu, telefonu dla przyjemności (53%) o oglądanie telewizji (49%) o realizowanie swojego hobby (46%).
17. W ciągu całego życia do zażywania leków uspokajających lub nasennych bez zalecenia lekarza przyznało się 10% ankietowanych, z czego 3% zrobiło to od 1 do 2 razy, a kolejne 122 3% - powyżej 20 razy. Tylko 3% pamięta wiek pierwszego spożycia środków uspokajających bądź nasennych i było to 18 lat lub więcej.
18. W opinii respondentów głównymi sytuacjami, które mają wpływ na uzależnienie od komputera bądź Internetu, są zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (59%), zerwanie kontaktów z otoczeniem (57%) oraz pogorszenie lub zerwanie relacji rodzinnych (55%). Ponadto ponad ¼ respondentów (78%) nie doświadczyło przykrych dla siebie zachowań przez Internet. Dla 12% były to obraźliwe komentowanie treści umieszczanych w Internecie.
19. Wg ankietowanych, szkoła powinna wspierać rodziców w wychowaniu dziecka (65%). Niestety już mniej osób zgadza się ze stwierdzeniami, że szkoła prowadzi dobrą profilaktykę (31%) oraz wspiera rodzica w wychowaniu dziecka (33%).
20. Zdania dot. dawanie dzieciom smartfona w celu oglądania bajek, grania w gry oraz oglądania śmiesznych filmików są podzielone. 52% rodziców daje swoim dzieciom telefon, natomiast 48% nie robi tego. Większość dzieci spędza czas na zabawie ze smartfonem powyżej 1 godziny dziennie. W przypadku 27 dzieci nie bawią się ze smartfonem w ogóle.
21. Najwięcej respondentów jest zadowolonych ze swoich relacji z przyjaciółmi (70%) oraz ze współmałżonkiem, partnerem/partnerką (65%). Najmniejsze zadowolenie jest w przypadku innych członków rodziny (33%).

I.3.2. Młodzież i uczniowie Placówek Oświatowych z terenu Gminy Skawina.

Z danych zawartych w „Diagnozie Problemów Uzależnień Gminy Skawina” wynika, że uczniowie szkoły podstawowej najczęściej spędzają czas:

- korzystając z komputera, tabletu, telefonu dla przyjemności (72%),
- realizując swoje hobby (50%),
- aktywnie – uprawiając sport (42%).

Z kolei uczniowie szkoły ponadpodstawowej najczęściej korzystają z:

- komputera, tabletu, telefonu dla przyjemności (81%),
- realizują swoje hobby (36%).

Kolejno zgodnie z przeprowadzonymi badaniami¹²:

1. Młodszy uczniowie najczęściej (40%) spędzają od 1 do 3 godzin na korzystaniu z komputera, rzadziej jest to od 3 do 6 godzin (28%). Inaczej jest w przypadku starszych uczniów – więcej osób spędza od 3 do 6 godzin (30%) niż od 1 do 3 godzin (29%). Uczniów szkoły ponadpodstawowej częściej dotyczy problem spadku efektywności nauki bądź pracy w wyniku zbyt długiego przebywania w sieci (33%). Ponad 1/3 nie śpi późno w nocy, 123 bo surfuje po Internecie (37%). Młodszym uczniom (31%) natomiast jest często zarzucane zbyt długie spędzanie czasu w sieci. Aż 26% próbuje bezskutecznie ograniczyć czas w sieci.
2. Znaczące grono uczniów szkoły podstawowej (86%) oraz ponadpodstawowej (87%) wie czym jest cyberprzemoc.
3. Wyzywanie okazało się najczęstszym zachowaniem pojawiającym się w Internecie dla uczniów szkoły podstawowej (53%) oraz ponadpodstawowej (55%).
4. Blisko połowa uczniów obu szkół nie wie czym jest fonoholizm. Uczniowie, którzy wskazali definicje, najczęściej wybierali patologiczne używanie telefonu komórkowego (45% w szkole podstawowej oraz 48 % w szkole ponadpodstawowej). Uczniowie szkół podstawowych, najczęściej używają telefonu od 1 do 3 godzin dziennie – 33%. W przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych najczęściej ankietowani używają telefonu od 3 do 6 godzin dziennie – 32%. Według deklaracji uczniów szkoły podstawowej telefon najczęściej wykorzystują dla zabicia czasu/z nudów (72%) oraz do rozmawiania (80%). Dla starszych uczniów telefon służy głównie do rozmawiania (79%), smsowania (68%) oraz zabicia czasu (67%). Zdecydowana większość uczniów szkoły podstawowej (74%) oraz szkoły ponadpodstawowej (71%) nie przejmuje się w sytuacji, gdy nauczyciele, bądź rodzice domagają się oddania telefonu.
5. Najliczniejsze grono (34%) uważa, że na depresję cierpi kilku rówieśników. W przypadku szkoły ponadpodstawowej jest to 26%. Najwięcej uczniów jednogłośnie twierdzi, że większość uczniów nie wypuszcza telefonu z rąk.
6. Zdania uczniów na temat programów profilaktycznych w szkole są podzielone. Trochę ponad połowa uczniów szkoły podstawowej, jak i ponadpodstawowej twierdzi, że

¹² Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina, str. 122-125

- brała udział w poniższych programach. Wyjątek stanowią kwestie bezpiecznego korzystania z Internetu – w takich zajęciach brało udział 71% szkoły podstawowej.
7. Ponad połowa uczniów zdecydowanie zgadza się, że ich relacje z mamą są pozytywne (64% - szkoła podstawowa, 60% - szkoła ponadpodstawowa).
W przypadku ojca jest już to mniejszy odsetek pozytywne (58% - szkoła podstawowa, 44% - szkoła ponadpodstawowa). Warto zauważyć, że niewiele uczniów, bo zaledwie 20% szkoły ponadpodstawowej oraz 32% szkoły podstawowej, zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem o byciu szczęśliwym.
 8. Uczniowie wskazywali na przemoc słowną (stosowanie wyzwisk, poniżanie) ze strony swoich rówieśników (30% w szkole podstawowej i 35% w szkole ponadpodstawowej). 124 Rządziej, choć również często, dochodziło do przemocy fizycznej – 26% w szkole podstawowej oraz 32% w ponadpodstawowej.
 9. W związku z ograniczeniem kontaktów z rówieśnikami (w związku z izolacją w czasie pandemii COVID-19) uczniowie szkoły podstawowej najczęściej zmagali się z niską samooceną (18%). W odpowiedziach pojawiały się jednak: spokój (23%), radość (24%), zadowolenie (24%). Podobnie prezentuje się sytuacja w szkole ponadpodstawowej. Poza niską samooceną (20%) uczniowie wskazywali na spokój (23%), radość (25%) oraz zadowolenie (25%).
 10. W ciągu życia 15% uczniów szkół podstawowych miało kontakt z papierosami, z czego 8% zapaliło papierosa od 1 do 2 razy, co może świadczyć o jednorazowej próbie. W szkole ponadpodstawowej jest 16% uczniów, którzy wypalili 40 papierosów lub więcej, co świadczy o celowym działaniu aniżeli jednorazowym incydencie – łącznie kontakt z papierosami miało 47% uczniów szkół ponadpodstawowych. W ciągu ostatnich 12 miesięcy w szkole podstawowej spada procent osób, które zapaliły papierosa. W szkole ponadpodstawowej odsetek osób palących 40 lub więcej razy jest wciąż wysoki, gdyż wynosi 14%.
 11. W badanych klasach szkół podstawowych niespełna co trzeci (30%) z uczniów ma za sobą inicjację alkoholową, w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych odsetek ten jest dwukrotnie większy (65%). Najpopularniejszym trunkiem wśród młodzieży okazało się piwo. W przypadku palenia papierosów, jak i picia napojów alkoholowych warto zwrócić uwagę, iż sprzedaż wyrobów tytoniowych oraz alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia jest zabroniona. Z przedstawionych wyników badania wynika, że przestrzeganie tego przepisu w na terenie diagnozowanego gminy nie jest zadowalające.
 12. W szkole podstawowej mało który uczeń pamięta wiek pierwszego spożycia piwa. Z 8% osób, które go podały, wskazują na 10-14 lat. Wśród starszych uczniów był to wiek 15 lat lub więcej.
 13. Na uwagę zasługuje fakt, iż 6% uczniów szkół podstawowych, wróciła do domu pod wpływem alkoholu i najczęściej rodzice nie zorientowali się lub nie zareagowali. W starszej grupie odsetek ten już wyniósł 35%.

14. Z obserwacji uczniów wynika, że kilku (39%) uczniów (przyjaciół) spożywa alkohol. W szkole ponadpodstawowej jest to już większość (46%).
15. Wśród młodszych badanych uczniów 2,6% ma za sobą kontakt ze środkami narkotycznymi zmieniającymi świadomość. Najwięcej, bo 15 osób ma za sobą kontakt z marihuaną lub haszyszem. W przypadku starszej grupy 19% uczniów ma za sobą kontakt z marihuaną lub haszyszem, z czego 4% paliło ją mniej niż 5 razy. Do spożywania amfetaminy przyznało się 6% uczniów szkół ponadpodstawowych.
16. W szkole ponadpodstawowej najliczniejsze grono osób zażywało substancje wziewne - 10%. Najmniej popularne okazały się crack oraz GHB. Ecstasy zażyło blisko 3% uczniów ponad 20 razy w całym życiu. W okresie 12 miesięcy od przeprowadzonego badania prawie 2% uczniów zażył ecstasy od 1 do 2 razy. Do zażycia amfetaminy przyznało się 6% uczniów. W przypadku 2,3% uczniów było to jednorazowe zażycie. Spożywanie amfetaminy powyżej 20 razy w ciągu ostatnich 30 dni deklaruje 3% uczniów. W szkole podstawowej uczniowie, którzy przyznali się do zażycia takich środków, najczęściej wymieniali marihuanę lub haszysz (15 osób), co może wynikać z ich najłatwiejszej dostępności wśród wszystkich środków. Wśród badanych uczniów prawie żaden nie zażywał dopalaczy. Warto jednak zwrócić uwagę na prawie 3% szkoły ponadpodstawowej, która deklaruje zażycie dopalaczy 40 razy lub więcej w całym życiu. Odsetek ten spada, a do 30 dni przed badaniem jest to prawie 1%.
17. Zdecydowana większość obu szkół (82% młodszych uczniów i 73% starszych uczniów) nie zna miejsc, w których można zakupić marihuanę lub haszysz. Starsi oraz młodzi uczniowie najczęściej wskazywali Internet.
18. Zdecydowana większość badanych uczniów – 83% w obu szkołach zadeklarowała, że nie zna miejsc, w których można łatwo kupić dopalacze. Natomiast 9% ankietowanych ze szkoły ponadpodstawowej twierdzi, że dopalacze łatwo kupić w Internecie. Uczniowie sięgający po dopalacze po raz pierwszy najczęściej próbowali ich w szkole (4 osoby w szkole podstawowej oraz 6 w szkole ponadpodstawowej). Starsi uczniowie podawali również park bądź ulicę jako miejsce pierwszego zażycia dopalaczy (6 uczniów).
19. Prawie co szósty (16%) badany uczeń szkoły podstawowej przynajmniej raz w życiu zażywał leki uspokajające lub nasenne bez zalecenia lekarza. W przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych do zażycia leków uspokajających lub nasennych bez zalecenia lekarza przyznało się 23% uczniów.

I.3.3. Skutki prawne, zdrowotne i społeczne związane z używaniem alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Nadużywanie alkoholu, środków psychoaktywnych stwarza wiele problemów prawnych, zdrowotnych i społecznych. Dane własne Centrum Usług Społecznych w Skawinie, Komisariatu Policji w Skawinie, Straży Miejskiej w Skawinie, Pogotowia Ratunkowego im. Siegfrieda Greinera w Skawinie, Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie, Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji, Krakowskiego Stowarzyszenia Terapeutów, Ośrodka Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenie „MONAR” w Krakowie, Szpitala Klinicznego im. J. Babińskiego w Krakowie, Centrum Medycyny Profilaktycznej Sp. z o.o. w Krakowie, ul. B. Komorowskiego 12, mają na celu ukazanie skali problemu na terenie Miasta i Gminy Skawina.

Konsekwencje prawne przedstawiają dane liczbowe uzyskane od Komisariatu Policji i Straży Miejskiej w Skawinie oraz Sądu Rejonowego w Wieliczce, II Wydział Karny.

Z danych z 2023 r. pochodzących z Komisariatu Policji w Skawinie wynika:

- liczba wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, tj. za spożywanie alkoholu wbrew zakazowi: ujawniono łącznie: 684, nałożono mandat karny: 309 (dla porównania w 2022 r. było 509),
- liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Skawina: 9014 (w 2022 r. było 1998),
- liczba interwencji domowych związanych z przemocą domową (liczba sprawców znajdujących się pod wpływem alkoholu): Ilość interwencji 39, liczba sprawców znajdujących się pod wpływem alkoholu 9 (w 2022 r. było 48),
- liczba wniosków sporządzonych o ukaranie do Sądu Rejonowego w związku z zakłóceniem spokoju i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu: 2 (w 2022 r. były 2 wnioski),
- liczba podejrzanych o popełnienie czynów karalnych (w tym przestępstw) w związku z alkoholem: 69 (w 2022 r. było 79),
- liczba przestępstw popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, która dotyczy przypadków sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim: 0 (w 2022 r. również wynosiło 0),
- liczba zatrzymanych kierowców w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu: 76 (w 2022 r. było 63),
- liczba interwencji przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych : brak danych
- liczba przestępstw popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z podziałem na miejsce zdarzenia: miasto - 8, sołectwa – 2,
- liczba zatrzymanych kierowców będących pod wpływem narkotyków: 1,
- liczba ujawnionych osób podejrzanych, które dokonały przestępstw pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających: 0.

Ze statystyki Straży Miejskiej w Skawinie odnotowano następujące dane za rok 2023:

- liczba wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi- za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi- 361 (dla porównania w 2022 r. było 321),
- liczba udzielonych pouczeń wobec sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dot. spożywania napojów alkoholowych wbrew zakazowi) – 312 (w 2022 r. było 291),
- liczba nałożonych mandatów karnych na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi - 46 (w 2022 r. było 26),
- liczba sporządzonych wniosków o ukaranie do Sadu Rejonowego, w związku z zakłóceniem spokoju i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu – 6 (w 2022r. było 2),
- liczba sporządzonych wniosków do Sądu Rejonowego o ukaranie za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi – 3 (w 2022 r. było 2),
- odsetek interwencji Straży Miejskiej dot. spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione - 3,05 (w 2022 r. było 6,46),
- liczba interwencji przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, w których pozostawienie ich mogło zagrażać ich życiu lub zdrowiu- 144 (w 2022 r. było 129),
- Dane z Sądu Rejonowego w Wieliczce, II Wydział Karny:
- liczba osób - mieszkańców Gminy Skawina skazanych na karę pozbawienia wolności - 55 osób (w 2022 r. dla porównania było 22),
- liczba osób - mieszkańców Gminy Skawina - skazanych na karę pozbawienia wolności za przestępstwa „narkotykowe” z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - 4 osoby (w 2022 r. było 4),
- liczba osób- mieszkańców Gminy Skawina- skazanych na karę pozbawienia wolności za przestępstwa „narkotykowe” z ustawy o przeciwdziałaniu narkomani, wobec których zastosowano warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności- 3 osoby (w 2022 r. było 5),

Konsekwencje zdrowotne i społeczne przedstawiają dane własne z Centrum Usług Społecznych, Pogotowia Ratunkowego im. Siegfrieda Greinera w Skawinie, Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie, Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji, Krakowskiego Stowarzyszenia Terapeutów, Ośrodka Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenie „MONAR” w Krakowie, Szpitala Klinicznego im. J. Babińskiego w Krakowie, Centrum Medycyny Profilaktycznej Sp. z o.o. w Krakowie. Należy dodać, że poniższe dane z zakładów lecznictwa nie odzwierciedlają rzeczywistej liczby osób leczących się w placówkach leczenia uzależnień. Placówki te nie mają obowiązku przekładania gminie powyższych danych i niechętnie przekazują informacje na ten temat.

Dane ze Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie, Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji przedstawiają się następująco w 2023 r. leczonych było 7 pacjentów mieszkańców Miasta i Gminy Skawina uzależnionych od substancji psychoaktywnych, alkoholu i narkotyków (5 - toksykologia, 2 - Pododdział Detoksykacji - dla porównania w 2022 r. był 1 mieszkaniec).

Dane ze Szpitala Klinicznego im. Dr Józefa Babińskiego w Krakowie przedstawiają się następująco w 2023 r. na Oddziale Terapii uzależnionych od Alkoholu przebywało 20 osób, na Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych przebywało 47 osób, Pozostałe Oddziały to 42 osoby, w Poradni dla Osób z problemami Alkoholowymi 57 osób, razem leczonych osób z terenu Gminy Skawina to 166 osób(dla porównania w 2022 r. było 120 osób).

Dane z Krakowskiego Stowarzyszenia Terapeutów Uzależnień w Krakowie przedstawiają się następująco w 2023 r. leczyło się 16 osób (w 2022 r. było 14 osób) uzależnionych od alkoholu, 5 mieszkańców Gminy Skawina uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Natomiast współuzależnionych osób leczących się w Ośrodku było 11 (w 2022 r. były 4 osoby).

Dane z Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Krakowie Stowarzyszenie „MONAR” wskazują, że w 2023r. w Ośrodku przebywała 1 osoba z diagnozą uzależnienia mieszanego (dla porównania w 2022r. również była 1 osoba).

Dane z Centrum Medycyny Profilaktycznej Sp. z o. o. w Krakowie przedstawiają się następująco w 2023r. w poradni leczyło się 9 osób (dla porównania w 2022 r. było 7 osób) - 5 osób uzależnionych od alkoholu i 4 osoby współuzależnione.

Natomiast dane z Pogotowia Ratunkowego im. Siegfrieda Greinera w Skawinie przedstawiają się następująco w 2023 r. u 91 osób stwierdzono efekt toksycznego alkoholu (dla porównania w 2022 r. było 79 osób), u 13 osób stwierdzono zaburzenia zachowania spowodowane przyjmowaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Należy nadmienić, iż Pogotowie Ratunkowe w Skawinie podczas interwencji na miejscu zdarzenia, nie przeprowadza testów na obecność alkoholu, narkotyków i środków psychoaktywnych w organizmie pacjenta. Powyższe dane pochodzą z badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta.

I.3.4. Dane Centrum Usług Społecznych za rok 2023 r.

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. w CUS w Skawinie, ul. Ks. J. Popiełuszki odbywały się dyżury specjalistów:

- prawnika,
- terapeuty uzależnień,
- psychologów- także psychologów dla obywateli Ukrainy,
- mediatora,

- specjaliści w zakresie poradnictwa i wsparcia rodzin/par będących w kryzysie,
- specjaliści seksuologa.

Na terenie Gminy Skawina nie funkcjonuje żadna placówka zdrowotna świadcząca usługi w zakresie leczenia uzależnień. Jednak mieszkańcy nie pozostają bez wsparcia w tym zakresie dlatego **Centrum Usług Społecznych w Skawinie**, ul. Ks. J. Popiełuszki 17 świadczy **bezpłatną pomoc** dla mieszkańców Skawiny.

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku psychologowie oraz terapeuta uzależnień udzielili mieszkańcom gminy Skawina bezpłatnie 845 porad.

Należy zaznaczyć iż od 2023 roku zostało wprowadzone ograniczenie ilości bezpłatnych porad do 5 wizyt. W przypadku konieczności wsparcia mieszkańca w większym zakresie, każdorazowo decyduje specjalista lub wskazuje klientowi placówki, w których może uzyskać wsparcie terapeutyczne.

W Centrum Usług Społecznych w Skawinie w okresie sprawozdawczym prawnik, prowadził konsultacje i poradnictwo prawno-społeczne z zakresu pomocy społecznej, kodeksu cywilnego i prawa rodzinnego. Udzielał także porad prawnych w przedmiocie zasad i formalnych wymogów tworzenia pism procesowych do sądu w sprawach dotyczących przemocy domowej. Prawnik udzielił łącznie 231 porad dla 200 osób.

Liczbę porad specjalistycznych udzielonych w CUS przedstawia tabela nr 1.

Tab. 1. Liczba porad udzielonych w CUS w 2023 r.

L.P.	Rodzaj konsultacji	Liczba porad udzielonych w CUS w 2023r.
1.	Psycholog/terapeuta uzależnień	845
2.	Prawnik	231

W ramach udzielanego wsparcia w Centrum Usług Społecznych mieszkańcy gminy Skawina w okresie od 25 maja 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. skorzystali z usług mediatora, który prowadził 13 spotkań mediacyjnych w których uczestniczyło 5 kobiet i 4 mężczyzn.

Od czerwca do grudnia 2023 roku pełnił dyżur specjalista w zakresie poradnictwa i wsparcia rodzin/par będących w kryzysie oraz seksuologii z którego wsparcia skorzystało łącznie 28 osób.

Dodatkowo w okresie od 20 kwietnia 2023 r. do 13 lipca 2023 r. zorganizowano grupę wstępną terapeutyczno-edukacyjną dla osób uzależnionych od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych, w której uczestniczyło 15 osób.

Centrum Usług Społecznych w Skawinie wykonuje także zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Podstawowym zadaniem jest zapewnienie na terenie gminy wszechstronnych i dostępnych świadczeń określonych w m.in. ustawie o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prawidłową realizację zadań oraz funkcjonowania CUS zapewnia kadra, w skład której wchodziło wg stanu na 31 grudnia 2023 r. 77 pracowników w tym 19 pracowników Placówek Seniorów oraz Centrum Wsparcia Opiekunów w Skawinie.

W 2023 r. udzielono pomocy rodzinom z problemem alkoholowym - 9 rodzin zostało objętych pomocą (w tym 17 osób w rodzinie), z powodu narkomanii objęto 1 osobę.

Bardzo istotnym problemem naszych czasów jest przemoc domowa - zjawisko, które w bardzo wielu przypadkach jest ukryte i nie zostaje ujawnione. Jest to zjawisko trudne do zdiagnozowania. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

W Skawinie działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który zajmuje się głównie diagnozowaniem problemu przemocy na terenie Gminy, inicjuje podejmowanie działań wobec osób lub rodzin dotkniętych problemem przemocy i znajdującym się w kryzysie i spotyka się cyklicznie. Działania te skierowane są przede wszystkim na rozwiązanie konkretnego problemu. Kluczowym aspektem działalności zespołu jest interwencja kryzysowa, która obejmuje zarówno ofiary przemocy domowej, jak i sprawców. Zespół oferuje również pomoc psychologiczną, terapeutyczną oraz prawną osobom dotkniętym przemocą domową oraz innymi towarzyszącymi problemami. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej.

W roku 2023 do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 91 formularzy „Niebieskie Karta – A” w 76 rodzinach, sporządzonych przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów.

Łącznie w roku 2023 procedurą „Niebieskiej Karty” było objętych 110 rodzin (34 rodzin w 2022 r.).

Tabela 3. Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” w 2023 roku

Podmioty uprawnione do zakładania „Niebieskich Kart”	Liczba „Niebieskich Kart” w 2022 r.	Liczba „Niebieskich Kart” w 2023 r.
Policja	22	42
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	35	44
Placówki Oświatowe	3	4
Służba Zdrowia	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1
Razem	61	91

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie rejestru wpływu „Niebieskich Kart” w roku 2023

W ramach Gminnego Programu funkcjonuje Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży „SIEMACHA Spot” prowadzona zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W placówce realizowano program socjoterapeutyczny, w którym uczestniczyło 167 dzieci.

Gmina Skawina ma podpisaną umowę z Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie (ul. Rozrywki 1), która umożliwia Policji i Straży Miejskiej dowożenie do wytrzeźwienia zarówno mieszkańców Gminy Skawina, jak i osób spoza niej, które zostały zatrzymane na jej terenie. W 2023 roku do wytrzeźwienia przewieziono 133 osoby, w porównaniu do 127 osób w 2022 roku.

I.4 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminy Skawina

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.) i wykonuje swoje działania w oparciu o regulamin Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z załącznikiem do Zarządzenia Nr 65/05 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 11 kwietnia 2005 r., zgodnie z którym przedkłada Burmistrzowi Miasta i Gminy Skawina sprawozdanie z działalności za dany rok.

W skład komisji wchodzi 5 osób powołanych Zarządzeniem Nr 53/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 13 lutego 2023 r. ze zmianami określonymi w zarządzeniach:

(Zarządzenie Nr 227.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 25 lipca 2023 roku).

Osoby te są przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Posiedzenia Komisji odbywają się w budynku Centrum Usług Społecznych w Skawinie przy ul. Ks. J. Popiełuszki 17, w każdy wtorek w godzinach od 16.00 do 19.00 w celu obsługi mieszkańców (poza świętami i dniami ustawowo wolnymi). Posiedzenia GKRPA mogą również odbywać się w inne dni w zależności od potrzeb komisji. Poza posiedzeniami plenarnymi, członkowie Komisji wykonują inne czynności wynikające z zakresu działania Komisji poza siedzibą Centrum Usług Społecznych (np. wizja lokalna punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, uczestnictwo w kontrolach punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, uczestnictwo w grupach diagnostyczno - pomocowych powoływanych w związku z prowadzonymi procedurami „Niebieskiej Karty”).

Dla członków Komisji ustala się następujące wynagrodzenie:

- za udział w posiedzeniu plenarnym członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto za każdą pełną, przepracowaną godzinę zegarową. Wypłata wynagrodzenia, nastąpi na podstawie miesięcznego zestawienia w okresach miesięcznych tj. do 10 - go dnia następnego miesiąca. Zestawienie uwzględniać będzie: datę/liczbę posiedzeń, liczbę przepracowanych godzin, listę obecności na posiedzeniach, oraz łączną kwotę wynagrodzenia brutto przypadającą dla członka Komisji,
- za uczestnictwo w kontrolach punktów sprzedaży/podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholów, o ile nie jest to związane z innymi zadaniami członka Komisji realizowanymi w tym samym czasie, członek Komisji wchodzący w skład „Zespołu Kontrolującego” otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto za 1 punkt sprzedaży/podawania napojów alkoholowych, w których dokonano kontroli. Wypłata wynagrodzenia, nastąpi na podstawie miesięcznego zestawienia w okresach miesięcznych tj. do 10-go dnia następnego miesiąca. Zestawienie uwzględniać będzie: imię i nazwisko członka Komisji przeprowadzającego kontrolę, datę kontroli, liczbę punktów, w których przeprowadzono kontrolę, oraz łączną należną kwotę wynagrodzenia brutto przypadającą dla członka Komisji. Podstawą zatwierdzenia zestawienia do wypłaty będzie potwierdzenie przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępcę Przewodniczącego Komisji na podstawie protokołów z przeprowadzonych kontroli w danych punktach sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych.

Z każdego posiedzenia Komisji sporządzone są listy obecności i protokoły zatwierdzone przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępcę Przewodniczącego Komisji, które stanowią podstawę do sporządzenia zestawienia zbiorczego do wynagrodzenia.

W przypadku nieobecności członka na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje.

W roku 2023 r. Komisja odbyła 49 posiedzeń, w trakcie których podejmowano między innymi czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

W 2023 r. do Komisji wpłynęły 62 nowe wnioski o objęcie postępowaniem zmierzającym do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby nadużywającej alkoholu. Ponadto członkowie Komisji, przeprowadzają rozmowy motywujące z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, służą szeroką informacją dotyczącą możliwości i form pomocy dla członków rodzin osób z problemem alkoholowym. Wskazują miejsca, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc z uwzględnieniem dyżurów psychologów, prawnika, terapeuty uzależnień, Grupy Rodzinnej Al.- Anon „Vita Rosa” działającej przy Centrum Usług Społecznych w Skawinie, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

I.5. Zasoby instytucjonalne i realizatorzy Gminnego Programu

Podmiotem realizującym Gminny Program jest Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

Zasoby instytucjonalne:

- Centrum Usług Społecznych
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Urząd Miasta i Gminy Skawina
- Jednostki pomocnicze gminy
- Sołectwa gminy Skawina
- Rada Osiedli
- Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży
- Placówki Diennej Opieki i Aktywizacji Osób Starszych
- Punkt Informacyjno - Konsultacyjno - Wspierający dla osób uwikłanych w przemoc, osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych
- Placówki Oświatowe działające na terenie Gminy Skawina
- Zespół Specjalistycznych Placówek Wspierania Edukacji w skład, którego wchodzi: Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skawinie, Biblioteka Pedagogiczna w Skawinie
- Poradnia Psychologiczna dla Dzieci i Młodzieży w Skawinie będąca w strukturze Szpitala im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie
- Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska- Południe będące w strukturze Szpitala im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie- filia Skawina, ul. Kopernika 13,
- Policja
- Straż Miejska w Skawinie

- Placówki Zdrowotne na terenie Gminy Skawina
- Parafie, poradnie rodzinne
- Grupa Samopomocowa Anonimowych Alkoholików AA „AQUA VITA”
- Grupa Samopomocowa Anonimowych Alkoholików „Haller”
- Grupa Rodzinna „Al.-Anon” „Vita Rosa”
- Stowarzyszenie abstynenckie „Alam”
- Miejska Biblioteka Publiczna w Skawinie
- Organizacje pozarządowe
- Lokalne media
- inne instytucje i osoby w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy, inne podmioty, a których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej.

Rozdział II

II.1. Cele Gminnego Programu

Głównym celem Gminnego Programu jest przeciwdziałanie powstaniu uzależnień oraz ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, zwłaszcza szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

II.2 Cele szczegółowe:

Cele szczegółowe Programu:

1. Dążenie do zmiany struktury spożywania napojów alkoholowych, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych oraz ograniczenia ich spożywania.
2. Udzielenie osobom uzależnionym, zagrożonym uzależnieniem oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego, prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.
3. Ograniczenie dostępności do alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych przez osoby niepełnoletnie poprzez realizację programów profilaktycznych.
4. Wzrost społecznej świadomości poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych.
5. Przeciwdziałanie naruszeniom przepisów prawa w związku z nieprawidłową reklamą oraz sprzedażą napojów alkoholowych.
6. Minimalizowanie naruszeń prawa, regulowanego ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. Poszerzenie i urozmaicenie działań o charakterze profilaktycznym w ramach realizacji Gminnego Programu.
8. Podnoszenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów i zagrożeń związanych z używaniem alkoholu, zjawiska narkomanii i innych uzależnień oraz możliwości zapobiegania temu zjawisku.
9. Współpraca i wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej i uzależnień behawioralnych. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.

II.3. Zadania i działania Gminnego Programu

Zadaniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2025 są:

- I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą domową. Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z grupy uzależnień behawioralnych.
- II. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii pomocy i wsparcia psychospołecznego i prawnego, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.
- III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- IV. Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- V. Działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich spożywania określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- VI. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.
- VII. Wspieranie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
- VIII. Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
I.1.	<p>Prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz osób dotkniętych przemocą domową w Skawinie, ul. Ks. J. Popiełuszki 17 (utrzymanie pomieszczeń budynku CUS, ul. Ks. J. Popiełuszki - m.in. usługi i zakupy związane z bieżącym utrzymaniem i eksploatacją, zakup niezbędnego wyposażenia, pomocy i materiałów edukacyjnych i informacyjnych, ulotki, plakaty, broszury, zakup sprzętu niezbędnego do pracy, opłaty za media, telefon, Internet, drobne remonty, utrzymanie czystości). Pokrycie kosztów wynagrodzenia specjalistów w nim przyjmujących, osób na recepcji w CUS, koszty opinii biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz koszty sądowe od wniosków kierowanych przez GKRPA do Sądu Rejonowego w Wieliczce, a także koszty doręczenia korespondencji przez komornika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z poradnictwa i konsultacji specjalistów • liczba udzielonych porad, konsultacji przez specjalistów • liczba specjalistów świadczących wsparcie • liczba godzin udzielonego wsparcia
I.2.	<p>Działalność Grupy Rodzinnej Al.-Anon, „Vita Rosa”, Grup Samopomocowych Anonimowych Alkoholików „Aqua Vita”, „Haller” Stowarzyszenie Abstynenckie „ALAM”, w tym wspieranie działalności grup samopomocowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba grup funkcjonujących na terenie Gminy Skawina
I.3.	<p>Diagnozowanie problemów rodzin z uzależnieniem i organizowanie pomocy dla wszystkich jej członków.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii
I.4.	<p>Edukacja społeczna o problemach alkoholowych, narkotykowych i innych uzależnieniach, w tym uzależnieniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dystrybuowanych materiałów

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
	behawioralnych-upowszechnienie materiałów informacyjnych /edukacyjnych w tym m.in. ulotki, plakaty, media społecznościowe, strony internetowe.	
I.5.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	<ul style="list-style-type: none"> liczba podjętych działań

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii pomocy i wsparcia psychospołecznego i prawnego, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
II.1	Prowadzenie specjalistycznej oferty pomocowej dla rodzin z problemem alkoholowym, osób współuzależnionych i/lub dorosłych wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym/narkotykowym oraz dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udzielonych porad, informacji, konsultacji, itp. • liczba osób objętych wsparciem
II.2.	Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjno - Wspierającego dla osób uwikłanych w przemoc, osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych. (Skawina, ul. Ks. J. Popiełuszki 17) dla rodzin i osób doświadczających przemocy oraz innymi problemami mogącymi prowadzić do wykluczenia społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba odbiorców • liczba założonych Niebieskich Kart • liczba dyżurów
II.3.	Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez organizację i/lub dofinansowanie szkoleń/ superwizji podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń i innych form szkoleniowych • liczba uczestników
II.4.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w obszarze profilaktyki i zachowań ryzykownych, przeciwdziałanie przemocy domowej i promocji zdrowego stylu życia poprzez organizowanie kampanii społecznych i innych wydarzeń lokalnych, skierowanych do osób/rodzin dotkniętych przemocą, osób uzależnionych i ich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań
II.5.	Współpraca ze stowarzyszeniami, fundacjami i innymi organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie działań w obszarze profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień, współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze pomocowym, edukacyjnym oraz profilaktycznym realizowanych przez instytucje,	<ul style="list-style-type: none"> • liczba stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji współpracujących • liczba osób biorących udział w programach

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
	fundacje/stowarzyszenia w tym: udzielenie dotacji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów objętych dotacją
II.6.	Edukacja społeczna poprzez m.in. włączenie się w ogólnopolskie/ lokalne akcje promujące więzi rodzinne, edukacje osób starszych, budowanie świadomości na temat instytucji pomocowych, rozpowszechnienie informacji o grupach samopomocowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dystrybuowanych materiałów • liczba działań informacyjnych/kampanii edukacyjnych • liczba szkoleń/ warsztatów
II.7.	Pomoc psychologiczna, opiekuńczo-wychowawcza i socjoterapeutyczna w szczególności dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, przemocowym, narkotykowym/ rozszerzanie i wspieranie grup świetlicowych: - dofinansowanie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży prowadzonej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Skawina, ul. Rynek 24 prowadzonej na zlecenie Gminy Skawina),- utrzymanie bieżącego pomieszczenia budynku (Skawina, ul. Rynek 24), w którym znajduje się specjalistyczna placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży prowadzonej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, - utrzymanie bieżącego budynku (Skawina, ul. Szkolna 1) jako bazy lokalowej do realizacji programów socjoterapeutycznych itp., a także miejsca spotkań Grupy AA- w tym m.in. opłaty za media, remonty budynku itp.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci uczęszczających na zajęcia prowadzone w świetlicach oraz w placówce wsparcia dziennego • liczba grup samopomocowych
II.8.	Zagospodarowanie czasu wolnego poprzez m. in. tworzenie warunków do alternatywnego spędzania czasu wolnego, celem propagowania modelu życia bez alkoholu i środków psychoaktywnych oraz wzmacnianie więzi na płaszczyźnie rodzic - dziecko poprzez tworzenie miejsc aktywnego wypoczynku np. place zabaw, skate parki.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci uczestniczących w warsztatach • liczba zrealizowanych działań • liczba osób

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
		<ul style="list-style-type: none"> • liczba utworzonych miejsc aktywnego wypoczynku
II.9.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
III.1.	Prowadzenie na terenie placówek oświatowych i opiekuńczo- wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień. Wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych i realizację adekwatnego do potrzeb programu profilaktycznego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych programów/warsztatów • liczba uczestników • liczba placówek oświatowych i opiekuńczo- wychowawczych biorących udział w projekcie
III.2.	Realizacja działań profilaktycznych rozwijających/ wzmacniających kompetencje rodzicielskie, wychowawcze rodziców, przyszłych rodziców i opiekunów , budowania właściwych relacji w rodzinie, promocji zdrowego stylu życia, przeciwdziałania uzależnieniom – m.in. „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, TUR-y. „Klub Rodzica- Strefa Rodzica ”.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych działań • liczba uczestników
III.3.	Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej adresowanej do dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba odbiorców • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych • liczba placówek/institucji
III.4.	Realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem behawioralnymi oraz przemocy, a także promocji zdrowego stylu życia- w postaci warsztatów i spotkań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (np. „ Klub Młodzieżowy”, TUS-y).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych form wsparcia • liczba wydarzeń • liczba osób objętych wsparciem
III.5.	Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców,(np. udział	<ul style="list-style-type: none"> • liczba projektów

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
	w kampaniach społecznych, dystrybucja ulotek, działania edukacyjne).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba placówek/institucji biorących udział w wydarzeniu
III.6.	Prowadzenie edukacji publicznej o charakterze profilaktycznym w zakresie uzależnień, w tym m. in. organizowanie/współdział takich przedsięwzięć jak: kampanie społeczne, akcje, debaty, konkursy, imprezy, pikniki.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych działań, • liczba zrealizowanych spotkań
III.7.	Realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych dla nauczycieli, pedagogów, wychowawców z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym, promocji zdrowego stylu życia w ramach profilaktyki zintegrowanej (np. „Klub Pedagoga”, szkolenia dla rady pedagogicznej).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych i edukacyjnych • liczba działań
III.8.	Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnień, dofinansowanie szkoleń (np. dla pracowników CUS w Skawinie, Zespołu Specjalistycznych Placówek Wspierana Edukacji w Skawinie, Placówek Oświatowych, w tym szkół i przedszkoli).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań • liczba uczestników
III.9.	Opracowanie, zakup i rozpowszechnienie materiałów edukacyjnych i informacyjnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, przemocy domowej, wykluczeniu społecznemu.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zakupionych/ opracowanych i rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych i informacyjnych
III.10.	Współpraca m.in. z Komisariatem Policji w Skawinie, Strażą Miejską w Skawinie, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie i innymi instytucjami w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy związane ze spożywaniem i nadużywaniem alkoholu, narkotyków	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wspólnie podjętych działań

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
	i innych uzależnień w tym uzależnień behawioralnych.	
III.12.	Propagowanie wiedzy na temat FAS-alkoholowego zespołu płodowego i FASD-spektrum alkoholowych uszkodzeń płodu poprzez organizację spotkań informacyjno-edukacyjnych, konferencji, szkoleń, warsztatów.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych działań informacyjno-edukacyjnych • liczba konferencji/szkoleń/warsztatów
III.13.	Organizacja szkoleń i udział w szkoleniach dla kadr Centrum Usług Społecznych uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych szkoleń dla kadr • liczba osób biorących udział w szkoleniu
III.14.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań

IV. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
IV.1.	Edukacja osób uzależnionych i ich rodzin w problematyce uzależnienia i możliwości podjęcia leczenia.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań edukacyjnych ▪ liczba odbiorców
IV.2.	Wspieranie działań readaptacyjnych i pomoc w integrowaniu osób uzależnionych ze środowiskiem lokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań • liczba odbiorców
IV.3.	Wspieranie merytoryczne działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, w tym m.in. organizowanie konferencji, szkoleń, konsultacji, warsztatów itp., podnoszących kwalifikacje.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zorganizowanych działań ▪ liczba uczestników działań ▪ liczba wspieranych instytucji, NGO i osób fizycznych
IV.4.	Prowadzenie działań wspierających abstynencję i trzeźwienie osób uzależnionych od alkoholu, mających na celu promowanie stylu życia wolnego od uzależnień i utrzymanie życia w trzeźwości.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zrealizowanych działań ▪ liczba uczestników działań
IV.5.	Współpraca z grupami samopomocowymi AA: „AQUA VITA”, „HALLER”, „AL.- ANON” „VITA ROSA”, Stowarzyszeni Abstynenckie „ALAM” i innymi stowarzyszeniami abstynenckimi) w celu prowadzenia działań skierowanych do osób uzależnionych, współuzależnionych w tym udostępnianie pomieszczeń na spotkania grup.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba działań ▪ liczba odbiorców
IV.6.	Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki zdrowia i zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy domowej i promocji zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba działań

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
	poprzez organizację kampanii społecznych i innych wydarzeń lokalnych, skierowanych do wszystkich mieszkańców.	
IV.7.	Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, diagnoza w obszarze uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przeprowadzonych badań/diagnoz
IV.8.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba podjętych działań

V. Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na terenie Gminy Skawina działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana Zarządzeniem nr 53/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 13 lutego 2023, zwana dalej „Komisją”.

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
V.1.	Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę
V.2.	Udzielenie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, którym udzielono informacji
V.3.	Podejmowanie czynności administracyjnych takich jak m.in. kierowanie na badania przez biegłych, kierowanie wniosków do sądu, pism do kuratorów itp., wydawanie opinii dot. zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, uczestniczenie w postępowaniach sądowych, przeprowadzenie kontroli punktów sprzedawania i podawania	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wniosków o podjęciu przymusowego leczenia • liczba wniosków o specjalistyczne badania diagnostyczne • liczba wniosków skierowanych do Sądu • liczba osób skierowanych do biegłych sądowych • liczba procesów sądowych z udziałem przedstawiciela GKRPA • liczba wydanych opinii

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
	napojów alkoholowych (planowanych i doraźnych).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych
V.4.	Finansowanie badań diagnostycznych prowadzonych przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu sporządzonych przez biegłych • liczba sfinansowanych badań
V.5.	Szkolenia organizowane dla sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz kampanie i działania edukacyjne kierowane do przedsiębiorców i sprzedawców.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych szkoleń • liczba osób biorących w szkoleniach (wg list obecności/ wykazów punktów handlowych i gastronomicznych) • liczba podjętych działań
V.6	Udział członków GKRPA w specjalistycznych szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba form szkoleniowych • liczba członków biorących udział formach szkoleniowych
V.7.	Zakup niezbędnego sprzętu do pracy i wyposażenia Gminnej Komisji, (np. laptopów, alkomatu, drukarki, artykułów papierniczych i biurowych).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zakupionego sprzętu/wyposażenia
V.8	Udział przedstawicieli GKRPA w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grupach diagnostycznczo – pomocowych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań

VI. Działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich spożywania określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
VI.1.	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia i przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego
VI.2.	Dokonywanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kontroli placówek handlowych i gastronomicznych • liczba podjętych działań zmierzających do wszczęcia postępowania – liczba wniosków o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
VI.3.	Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania z naruszeniem art. 13 ¹ i art.15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba interwencji w związku z naruszeniem przepisów w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych w art. 13¹ i 15 ustawy
VI.4.	Opiniowanie przez GKRPA wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych lub podawanie napojów alkoholowych pod kątem	<ul style="list-style-type: none"> • liczba pozytywnie/negatywnie zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem sprzedaży

Nr	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI
	zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Skawinie dotyczącymi limitu punktów sprzedaży i ich lokalizacji.	
VI.5.	Ograniczenie sprzedaży alkoholu w pobliżu obiektów chronionych np. przedszkoli, szkół podstawowych itp.	<ul style="list-style-type: none"> liczba punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy

VIII. Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej

Gmina Skawina nie ma podpisanych umów z Centrami Integracji Społecznej.

II.4. Zadania realizujące cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025

Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
2.	Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).
3.	Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.
4.	Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

L.p.	Nazwa zadania/działania
5.	Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo - wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.
6.	Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
7.	Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Uzależnienie od alkoholu

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.
2.	Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD.
3.	Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.
4.	Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne)

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno - edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania.

Uzależnienia od narkotyków

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 3: Promocja zdrowia psychicznego Narodowego Programu Zdrowia.

Promocja zdrowia psychicznego

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej.

Rozdział III

III.1. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu

Głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu są środki finansowe znajdujące się w budżecie gminy Skawina :- w Dziale: 851 Ochrony Zdrowia , **Rozdział 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi”** oraz **Rozdział 85153 „Zwalczanie Narkomanii”** pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), które nie mogą być przeznaczone na inne cele. Wpływy z opłat ujmuje się w dziale 756, Rozdział 75618 „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”.

Art. 18² mówi, że „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 i art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ będą wykorzystane na realizację:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust. 2,
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2; - i nie mogą być przeznaczone na inne cele”,

oraz - Dział 756, Rozdział 75618 „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”, o których mówi art. 9² ust 11 „opłata za zezwolenie, o którym mowa w art. 9 ust 1 lub 2, oraz za zezwolenia na sprzedaż, o którym mowa w art. 9⁵ ust 4, dla przedsiębiorcy zaopatrującego przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml wynosi dodatkowo 25 zł za każdy pełny litr

100% alkoholu w opakowaniach” i ust 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).

Opłaty wnoszone za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią wysokości:

- a) 50% dochód gminy, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych
- b) 50 % przychód Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ).

Część opłat jest przekazywana do Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ) z przeznaczeniem na działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym oraz na świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień oraz innych następstw zdrowotnych spożywania alkoholu, z uwzględnieniem art. 9⁷ ust. 3h ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.¹³

Zgodnie z art. 9³ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi **„Gmina przeznaczają środki, o których mowa w ust. 3 pkt 1, na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu”.**

W dalszej kolejności opłaty mogą być przeznaczone na zadania wykraczające poza zakres Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. **Jednakże zadania te muszą mieć związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu¹⁴.**

Środki finansowe z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w danym roku budżetowym przechodzą jako nadwyżki na rok następny i są przeznaczone na realizację Gminnego Programu. W miarę pozyskiwania środków „zewnętrznych” mogą być realizowane inne przedsięwzięcia profilaktyczne.

¹³ „Rekomendacje do zrealizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przez przeciwdziałania narkomanii w 2024 roku” Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom str. 80

¹⁴ „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2024 roku” Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom str. 81

III.2. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu

Monitorowanie sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do dalszego planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. Monitoring prowadzony będzie na bieżąco na podstawie:

1. Wymiany informacji między instytucjami, organizacjami oraz wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Skawina.
2. Analizy realizacji Gminnego Programu w oparciu o dane przekazane przez podmioty zaangażowane w realizację Gminnego Programu.
3. Działań oceniających rodzaj i stopień zagrożenia uzależnieniem od alkoholu oraz monitorujących skuteczność realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych.

Dane te są potrzebne do podejmowania decyzji dotyczących rozszerzania, ograniczania lub zmiany poszczególnych działań profilaktycznych realizowanych wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta i gminy Skawina oraz podejmowanych działań terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.

Centrum Usług Społecznych w Skawinie sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu i efektów jego realizacji i przedkłada go Radzie Miejskiej w terminie do **30 czerwca** roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

